

SLOVENSKI NAROD

Izha, vsak dan popoldne, izveniš nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petič vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Prva zmaga evropske diktature:

ČSR se je morala ukloniti

Danes se je pričela evakuacija Nemčiji poklonjenih pokrajin

Zapuščena od vseh, izpostavljena najhujšemu oboroženemu pritisku svojih sosedov, je Češkoslovaška s protestom pristala na monakovske sklepe — Ob splošni narodni žalosti so se češkoslovaške čete in oblasti začele danes umikati iz nemških pokrajin — Konstituiranje mednarodne komisije, ki naj izvede plebiscit v mešanih pokrajinah

PRAGA, 1. oktobra. br. Po skrbni in vsestranski proučitvi položaja, ki je nastal po sklepih monakovske konference, veseli ter upošteva vse okoliščine mednarodnega in vojaškega položaja je češkoslovaška vlada včeraj popoldne pristala na monakovske sklepe. O tem je bil izdan uradni komunik, ki pravi med drugim:

Po vsestranski proučitvi vseh priporočil, ki jih je dobila od francoske in angleške vlade in v popolni zavesti svoje zgodovinske odgovornosti, se je češkoslovaška vlada v soglasju z vsemi drugimi odgovornimi činitelji odločila, da sprejme in pristane na sklepe monakovske konference. To je storila v globoki zavesti, da to narekuje nacionalna samohranitev in da drugačna odločitev danes ni mogoča.

Istočasno poslala vlada Češkoslovaške republike vsemu svetu najodločnejši protest proti tem sklepom, ki so bili sprejeti enostransko in brez njenega sodelovanja.

Sklep češkoslovaške vlade je bil takoj sporočen vladam štirih veleil in vsem v Pragi akreditiranim poslanikom. Istočasno je vlada izdala vse potrebne ukrepe za izvršitev monakovske diktate. Ministrski predsednik general Syrový je prečital po radiju proglas narodu, v katerem pojasnjuje razloge, ki so napotili vlado, da je kljub splošnemu ogorčenju in odporu sprejela to brezprimerno žrtev. Proglas objavljamo na drugem mestu. Prav tako je izdal proglas poveljnik češkoslovaške armade general Krejčí.

V Berlinu se je včeraj popoldne že sestala v monakovskem sporazumu

predvidena mednarodna komisija, ki bo nadzirala izvedbo plebiscita in določila pokrajine, v katerih naj se plebiscit izvede. Komisijo tvorijo berlinski poslaniiki velesil, Francois Poncet za Francijo, Neville Henderson za Anglijo, Attolico za Italijo, dočim zastopa Nemčijo državni tajnik zunanjega ministrstva Weizsaecker; Češkoslovaško zastopa v tej komisiji berlinski poslanik dr. Mastny.

Komisija se je sporazumela o postopku. Plebiscit bo izveden na enak način, kakor je bil leta 1935. v Posaarju. Dan plebiscita še ni določen. Pri plebiscitu bo sodelovala britanska legija, ki je že določila 10.000 svojih članov za policijsko službo v plebiscitnem ozemlju.

PRAGA, 1. okt. br. Priprave za postopno izpraznitev ozemlja, ki ga mora ČSR odstopiti Nemčiji, so se začele. Danes bodo izpraznili prvo cono, ki jo bodo Nemci zasedli danes in jutri. Gre za ozemlje na jugozapadu republike, v južnem delu Češkega lesa. Do popolne izpraznitve bodo češkoslovaški državni organi na tem ozemlju normalno vršili svojo službo. Druga cona, ki jo mora ČSR izprazniti, obsega ozemlje na severni meji ČSR, kjer je pretežno nemško prebivalstvo. V tem odseku so med drugim kraji Podmokly, Fridlandovo in Warnsdorf. Tretja cona obsega zapadne pokrajine z mesti Cheb, Karlovi Vari, Jahimovo, Marjanske Lazi, Františkove Lazni, Tacnov itd. Četrta cona obsega severovzhodno ozemlje ob šlezki meji. Nadaljno ozemlje, ki se ima v zadnji etapi prepustiti Nemčiji, bo določila mednarodna komisija, v kateri bo tudi zastopnik Češkoslovaške.

stiti ničesar, kar bi našo republiko še bolj oslabilo. Na čelu naše države so ljudje, ki spadajo med njene najodličnejše tvorce in ustvaritelje. Oni imajo naše polno zaupanje in ga bodo imeli tudi v bodoče, ker smo prepričani, da so storili vse, kar je v človeških močeh.

Pravi vojak mora prenesti tudi neuspeh. Tudi v tem se pokaže veliko in resnično junštvo. Naša armada ni poražena, nego je v polni meri ohranila svoje dobro ime in svoj sloves in ga bo ohranila tudi v

bodoče. Republika nas bo potrebovala tudi v bodoče in lahko vedno računa na svojo oboroženo silo. Zato moramo ohraniti hladen razum in se še bolj strniti. Svojo prisego bomo izvršili do zadnjega diha. Moška beseda je trdnjša ko kamen in s svojo pripravljenostjo bo armada tudi v bodoče čuvala republiko, o kateri smo trdno prepričani, da bo izšla srečno iz sedanjih težkih časov. Za to sta naša vlada in ves naš narod pripravljena doprinesiti vse žrtve.

Poljski ultimat

Češkoslovaški

Poljska izrablja težaven položaj bratske republike, da izsili po zgledu Nemčije svoje zahteve

LONDON, 1. okt. br. Reuter poroča iz Varšave, da je Poljska v noti, ki je bila danes ponoči izročena češkoslovaški vladi stavila ultimativno zahtevo, da mora Češkoslovaška do danes popoldne brezpogojno sprejeti poljske zahteve, ki gredo za tem, da se vprašanje poljske manjšine v ČSR reši na enak način, kakor sudetsko-nemško vprašanje, to je z odepitvijo ozemlja v tješinskem okraju, kjer je v pretežni večini poljsko prebivalstvo. V Varšavi poudarjajo, da Poljska ni sodelovala na monakovski konferenci in zaradi tega za njo sklepe te konference tudi niso obvezni. Poljska smatra, da ima popolnoma svobodne roke in skuša sedaj na sličen način, kakor so to storili Nemci, izsiliti izpolnitev svojih zahtev.

VARŠAVA, 1. okt. 1. Včeraj popoldne in zvečer je bilo nenavadno živahno v poljskem zunanjem ministrstvu. Zunanji minister Beck je povabil angleškega, francoskega, ameriškega, rumunskega, italijanskega in nemškega poslanika. Snoči ob 11. so tuji novinarji prejeli naslednje obvestilo:

Danes ob 13. je bila izročena poljskemu poslaniku v Pragi nota češkoslovaške vlade kot odgovor na poljsko noto z dne 27. 1. m. Posebni odposlanec je noto z letalom prinesel v Varšavo. Ta nota se omejuje le na splošne stvari, s katerimi praska vlada skuša zavlačevati pogajanja in se izogniti izvršitvi obljub, ki jih je dala pred dnevi. Ta nepričakovani preokret je bil povod, da bo poljska vlada še danes zahtevala na jasen in precizen način izpolnitev motiviranih poljskih zahtev glede tješinske Slezije. Odgovornost v primeru, da te zahteve ne bodo izpolnjene, zadane Češkoslovaški. Tozadnevna nota je bila poslana s posebnim letalom, ki je prispelo v Prago ob 22. in je bila takoj izročena praški vladi. Po privatnih informacijah doznajajo, da odgovor praške vlade, ki je dospel v Varšavo včeraj popoldne, vsebuje pristane na principu na poljske zahteve, le da praška vlada predlaga, da se odredi rok za evakuacijo. Ta odgovor ni zadovoljil poljske vlade in zato je Poljska poslala noto z ultimativnim rokom do danes popoldne. Da je Varšava odgovorila v ultimativni obliki, je razvidno tudi iz komunikacije Pata, v katerem pravi, da je poljska vlada objavila svoje zahteve na jasen in precizen način glede izpolnitve motiviranih zahtev v pogledu tješinskega ozemlja.

Vesti, da bi bile poljske čete že vkorale v tješinsko ozemlje, v Varšavi najodločnejše demantirajo.

Kaj se še pripravlja

Po ureditvi čsl. in španskega problema pride na vrsto Gdansk in poljski koridor

LONDON, 1. oktobra. br. Reuter poroča po informacijah v dobro poučenih berlinskih krogih, da predstavlja monakovska konferenca še le začetek velike akcije za preureditev Evrope, ki naj se izvede pod direktorjem velesil. Ta direktorji, ki je dobil svoj temelj v Monakovem, si je nadel nalogo preurediti Evropo tako, da bodo za dolgo dobo izključeni vsi mednarodni teritorialni spori. Obenem smatra za potrebno, da do kraja uredi odnose med veleilami. V to svrhu je predvsem potrebno, da se čimprej likvidira špansko vprašanje. Sporedno s tem nameravajo urediti vprašanje kolonij. Posebno naglašajo v Berlinu važnost ureditve vprašanja Gdanska, poljskega koridorja in Klajpede. Načelno so o tem govorili že na monakovski

konferenci, podrobna ureditev pa je prepuščena poznejšemu sestanku štirih veleil. Po nemških načrtih se bo poljski koridor ukinil, Gdansk pa zopet priključi Nemčiji. Poljski bo v nadomestilo zagotovljen dostop do morja, pristati pa bo morala tudi na razne korekture meje, zlasti v Sleziji. Med Anglijo in Nemčijo je vzpostavljena temelj tesnega sodelovanja s monakovsko deklaracijo Hitlerja in Chamberlaina, slična deklaracija pa bo po informacijah Reuterja sledila v kratkem tudi glede sodelovanja med Francijo in Nemčijo. V Londonu so prepričani, da se s naglimi koraki ureditve svoječasnih nadrž Mussolinija o diktaturi velesil v Evropi.

Resen opomin vsem malim državam V obrambi proti diktaturi velesil morajo vse male države v strnjeno fronto, če hočejo očuvati svojo samostojnost

PRAGA, 1. okt. e. Značilen za razpoloženje, ki vlada na Češkoslovaškem, je današnji uvodnik »Češkega Slova«. Med drugim piše:

Monakovski sporazum nas je obogatil. Bogatejši smo za spoznanje, ki bo opomin za vse majhne in srednje države od Baltika do Sredozemskega morja. Na tem področju je 10 držav s 122 milijoni

prebivalcev, v katerih je dozorela skušnja, da svoje meje ne bodo mogli za varovati s pogodbami, sklenjenimi z velisilami, temveč samo tedaj če se bodo čvrsto zvezale same med seboj in tako predstavljale velesilo. Po izkušnjah, ki smo jih doživeli mi in ki so jih morali dobiti iz zadnjih političnih dogodkov tudi drugi, je za vse te države zagonetna

ska neizogibnost, da se strnejo v skupno fronto, sicer pomeni monakovska konferenca začetek konca njihove samostojnosti.

Naval beguncev iz nemških krajev

Praga, 1. okt. br. Ze včeraj popoldne so začeli prihajati v Prago in sploh v češke pokrajine, ki meje na nemške pokrajine številni begunci iz ozemlja, ki je priznalo Nemčiji. Iz pokrajin, ki jih mora ČSR izprazniti do jutri zvečer, je pribežalo do sedaj že 60.000 pristašev nemške socialno-demokratske stranke, neprestano pa prihajajo vedno novi transporti. V Pragi računajo, da bo okrog pol milijona Nemcev zapustilo nemške pokrajine in se naselilo v češkoslovaških pokrajinah, ker nočejo priti pod Nemčijo. V Pragi je osnovan poseben urad, ki vodi skrb za nastanitev in prehrano teh beguncev.

Jamstvo varnosti ČSR

LONDON, 1. okt. e. V dobro poučenih krogih poudarjajo, da sta Anglija in Francija dali češkoslovaški vladi poročilo, da jo bosta branili v primeru neizvane napada. Poročilo se nanaša tudi na varnost Češkoslovaške v primeru napada s strani Poljske ali Madžarske. To sicer ni bilo z ozirom na Nemčijo vnešeno v monakovski sporazum, pač pa vsebuje to zagotovilo pismo, ki ga je Chamberlain poslal praški vladi.

Čsl. poziv sudetskimi Nemcem

Praga, 1. okt. br. Vse češkoslovaške radijske postaje so danes ponovno objavile sledeči poziv sudetskimi Nemcem, pristaelem Henleina:

»Sudetski Nemci! Češkoslovaška država je v teh dneh doprinesla naravnost heroične žrtve za mir Evrope in vsega sveta. Odrkla se je svojim tisočletnim mejam. Odpovedala se jim je, ker hoče vam, vašim ženam in otrokom in vaši domovini prihraniti strahote vojne. Ta neizmerna žrtev, edinstvena v zgodovini človeštva, nalaga tudi vam dolžnost, da spoštujete veličino žrtve, ki so jo doprinesli češkoslovaški narod, češkoslovaške oblasti in češkoslovaška armada. Češkoslovaška armada je, kakor je danes izjavil njen vrhovni poveljnik general Krejčí, pripravljena izpolniti dolžnosti, ki so jih naložili svetovni dogodki, tudi pod najtežjimi okoliščinami.

Sudetski Nemci! Pokažite se može, ki znajo ceniti bol nasprotnika, in ne otežujate našim oblastem in naši armadi njihovih pretežkih dolžnosti. Spoštujte v njih može, ki so preželi enake ljubezni do svojega naroda, kakor ste vi do svojega. Pomislite, da je tudi od vas odvisno, da ne pride do nepotrebnih incidentov.

Henleinova zahvala kancelarju Hitlerju

Beyreuth, 1. okt. e. Vodja sudetskih Nemcev Konrad Henlein je poslal kancelarju Hitlerju brzjavko, v kateri je izrazil v svojem imenu in v imenu vseh sudetskih Nemcev zahvalo za osvobodjenje.

Chamberlain bo dobil najvišje odlikovanje

LONDON, 1. okt. e. Včerajšnja seja angleške vlade je trajala 35 minut. Na seji je ministrski predsednik Chamberlain poročal o poteku monakovske konference. V Londonu so prepričani, da bo kralj Jurij podelil Chamberlainu red hlačne podveze, najvišje odlikovanje, ki se podeljuje angleškim državljanom.

Sestanek Mussolini — Chamberlain — Daladier

LONDON, 1. okt. AA. Listi poročajo, da je Mussolini povabil Chamberlaina, naj obišče Rim, kjer bi se pogovorila o vseh spornih zadevah med Italijo in Anglijo. Izve se, da bo Chamberlain takoj po zaključnem zasедanju parlamenta odšel na kratek odmor s jake na Sredozemsko morje ter bo med tem obiskal tudi Rim. Zelo verjetno je, da bo pri teh razgovorih sodeloval tudi Daladier.

Širite naročajte »Slovenski Narod«!

Borzna poročila.

Carls, 1. oktobra. Beograd 10.—, Paris 11.37, London 21.21, New York 6.00, Bruselj 74.20, Milan 22.12, Amsterdam 23.00, Berlin 17.25, Praga —, Varšava 83, Bekeleka 2.35.

Chamberlainov ultimat čsl. vladi

PRAGA, 1. okt. br. Kakor se šele danes doznava, je angleški ministrski predsednik Chamberlain včeraj zaradi tega odgodil svoj prvotno že za popoldne določen odhod iz Monakovega na popoldne, ker je čakal na pristanek češkoslovaške vlade. Ko pristanka do 10. še ni bilo, je Chamberlain preko angleškega poslanika v Pragi Newtona v ultimat

ivni obliki zahteval od češkoslovaške vlade, da mora odgovoriti do 12. popoldne. Češkoslovaška vlada, ki je bila zbrana pod predsedstvom prezidenta republike, je v svojem odgovoru izrazila svoje ogorčenje, da se ji za rešitev tako usodnega vprašanja pušča tako malo časa.

Češkoslovaška je zahtevala arbitražo

WASHINGTON, 1. okt. br. Roosevelt je sinoči izjavil novinarjem, da se je prezident češkoslovaške republike dr. Beneš v četrtek zvečer, ko se je pričela v Monakovu konferenca štirih veleil, obrnil brezjavno na prezidenta Roosevelta s prošnjo, naj se zavzame za

to, da se češkoslovaško-nemški spor predloži njemu v arbitražo. Roosevelt je bil pripravljen ugoditi tej prošnji, vendar pa so ga dogodki prehiteli. Monakovska konferenca je medtem že sprejela usodna sklepe, na katerih ni bilo več mogoče ničesar spremeniti.

Prve nemške čete prestopile mejo

Davi ob 5. je nemška vojska pričela z okupacijo Nemcem prepuščenega ozemlja

PRAGA, 1. okt. br. Davi ob 5. se je pričelo zasedanje obmejnega ozemlja po nemških četah. Češkoslovaške oblasti in čete so se že ponoči pripravile za umik. Izročanje ozemlja, javnih ustanov in oblasti se vrši v popolnem redu in brez incidentov. Čehi, ki so bili nastanjeni na tem ozemlju, se sele v češke pokrajine. Z njimi gre tudi mnogo Nemcev, pripadnikov demokratičnih skupin, ki no

čejo pod narodno-socialistični režim in ki se boje preganjanja. Tudi Nemci sami priznavajo, da je disciplina in stoični mir, s katerim Čehoslovaki doprinajajo to največjo žrtev v vsej svoji zgodovini, brez primere. Zadnja zapuščena ozemlje češkoslovaške vojske, za katero prihajajo nemške čete. Zasedbo Nemčiji priznane ozemlja vodi general Brauchitsch.

Čsl. armada ni poražena!

Proglas poveljnika čsl. armade generala Krejčija

Praga, 1. oktobra. br. Poveljnik češkoslovaške armade general Ludvik Krejčí je izdal včeraj popoldne na armado sledeče povelje: »Vojaki! Vlada češkoslovaške republike je morala pod pritiskom svetovnih dogodkov pristati na odepitev nekaterih sudetskih pokrajin na sosednjo državo. Globoka žalost nad okrnjeno državo naših prednikov je zajela tudi našo vojsko. Če smo bili dosedaj ponos in zaščita domovine, moramo to ostati tudi v bodoče kljub težkim trenutkom, ki jih doživljamo. Zapadna Evropa in tudi naši zaveznički za

htevajo od nas kategorično to žrtv, da so s tem odvrne svetovna vojna.

S svojo prisego smo prezidentu republike našemu vrhovnemu poveljniku, pri segli zvestobo in pokorščino pod vsemi in tudi najtežjimi okoliščinami. Mi smo vo. Jaki, ki morajo biti vedno pripravljeni in morajo zatreti vsa čustva in se dati voditi le hladnemu razumu. Hladni razum je vodil tudi našega vrhovnega poveljnika, prezidenta republike, in predsednika vlade, ter vse ostale reprezentante države, ki pri svoji silni odgovornosti niso mogli depa-

Zakaj se je morala češkoslovaška udati

Uradno pojasnilo o razvoju dramatičnih dogodkov zadnjih dni

PRAGA, 1. oktobra. Včeraj ob 16.30 je bilo objavljeno naslednje uradno pojasnilo, ki pojasnjuje dogodke zadnjih dni in razlaga, ki so nepopustljivi češkoslovaški vladi, da je četudi z največjim samozatajevanjem, pristala na monarkovski diktat.

Sključanje konferenčne predstavniki starih največjih evropskih velesil je že dalo nastititi, da bodo odločitve neposredne in da bodo sklepali te konference, če ne nastopijo kakšni nepredvideni dogodki, izvršeni v delovni skupnosti, ki se je že več let najavljala na mednarodnem političnem obzorju, češ, da je treba zagotoviti stalni mir, toda ta politična skupnost je bila že od nekdaj grožnja in napad na enakopravnost in ravnopravnost manjših narodov in držav.

TO JE DIKTATURA VELESIL.

V Monakovu se je sestala prav za prav popolnoma nova mirovna konferenca, toda z razliko, da se je ta konferenca tokrat sestala pred vojno in ne šele po njej. Ta okoliščina tudi pojasnjuje obseg, pomen in dalekosežnost sklepov te konference, ki ni imela tiste absolutne avtoritete, kakor jo je imela mirovna konferenca leta 1919. Način sklicanja in sestave te konference sam po sebi pojasnjuje tudi način tega, kar je bilo sklenjeno. Francoski ministrski predsednik je ob povratku iz Monakovega izjavil, da je svetovna vojna zahtevala 4 milijone človeških žrtev. V tem delu Evrope da je trajal mir že 20 let in da je to dovedlo do tega, da se je pojavila strašna vizija še večjih izžub, kakor jih je zahtevala vojna v letu 1914 do 1918. Ta strašna vizija je dovela angleške in francoske državnike do tega, da so se odločili,

DA MORA NA VSAK NAČIN PRITI DO SPORAZUMA

ki naj v bodočnosti zagotovi stalen mir. V ilustracijo razvoja dogodkov v zadnjih mesecih in da se osvetlijo dejstva, ki so izževala sedanji položaj, je treba upoštevati naslednje: Sedanji položaj ima svoj začetek v poostrovi narodnosocialističnega režima konec februarja, ko se je začela kampanja za priključitev Avstrije, ki je bila meseca marca tudi uresničena. Dne 24. marca je imel v angleški spodnji zbornici ministrski predsednik Chamberlain govoro, v katerem je podčrtal velik in neposredni interes Anglije na razvoju dogodkov v Srednji Evropi. To je pomenilo

POPOLNO SPREMENBO DOSEDANJE TRADICIONALNE ANGLEŠKE POLITIKE.

ki je dotlej odklanjala vsak angažman izven angleškega otočja in zapadno-evropske obale. Bilo je jasno, da je Anglija zavzela tako stališče samo zaradi tega, ker se je bala novega svetovnega požara. Chamberlain je že v tem govoru napovedal, da je pripravljen ponuditi Češkoslovaški in Nemčiji svoje posredovanje, če se ne bi posrečilo rešiti spora sudskega Nemcev s češkoslovaško vlado na domačem terenu v okviru republike in v okviru češkoslovaške ustave. Ko so pogajanja med sudske-neemsko stranko in češkoslovaško vlado konec junija prišla na mrtvo točko, je poslala angleška vlada posebno misijo pod vodstvom izkušenega državnika lorda Runcimana.

RUNCIMANOVA PRIZADEVANJA PA SO BILA PREPREČENA

v trenutku, ko je izgledalo, da je uspeh njegove misije že zagotovljen. Radikalni elementi so preprečili nadaljevanje pogajanj za sporazum in ko je tudi nemški kancelar Hitler svoj zaključni govor na nürnberškem kongresu posvetil češkoslovaškemu vprašanju, je bil ves problem premeščen na mednarodno polje, vruha tega pa se mu je pridružil še revolucionarni značaj. Državne oblasti so sicer revolucionarni pokret radikalnih sudske-neemskih elementov hitro ustavile in vzpostavile red in mir, toda v tem se je že vse vprašanje

PRETVORILO V KONFLIKT Z NEMČIJO

ter je bilo samo še vprašanje časa, kdaj bo prišlo do vojne. Takrat je napočil trenutek, ko je smatrala Anglija za potrebno, da odločno poseže v razvoj dogodkov. V spominu je še, kako nam je bil po pogaj-

njih med francosko in angleško vlado in po osebnem sestanku Chamberlaina s Hitlerjem v Berchtesgadenu stavljen predlog glede oceptive pretežno nemških pokrajin od republike. Ta od formalno se priateljjskih velesil stavljen predlog pa je imel kljub temu že ultimativni značaj.

NEMČIJA JE ZAGROZILA Z NEPOSREDNO VOJNO.

toda Anglija in Francija sta nam dali spoznati, da nista v stanju, da bi nas doledno in uspešno podprli. Tako se je zgodilo, da je bila češkoslovaška vlada po vsestranskem proučevanju položaja

PRISILJENA POPUSTITI SPRICO PRITISKA VELESIL.

ker je tudi Rusija sporočila, da brez sodelovanja zapadnih velesil ne moremo računati na njeno pomoč. To se je zgodilo 21. septembra. Bili smo pripravljivi za najskrajnejše žrtve, toda pod pogojem, da se zagotove ekstenzivni pogoji za nacionalno življenje češkoslovaške države v novih mejah in da se nova ureditev izvede svobodno, mirno in sporazumno. Nemški kancelar Hitler pa je pri pomovnem sestanku s Chamberlainom v Godesbergu vztrajal pri takojšnji rešitvi in zagrozil, da bo 1. oktobra segel po najradikalnejših sredstvih. Samo z največjim naporom se je angleškemu ministrskemu predsedniku Chamberlainu posrečilo doseči kratko odgoditev, da bi se mogla sestati mednarodna konferenca, ki naj bi uredila način izvedbe načrta, na katerega je češkoslovaška vlada pristala že 21. septembra. Tako smo prišli v položaj, da so nam

VELESILE S SVOJIM MONAKOVSKIM SKLEPOM VSIKLE NAJTEŽJE ŽRTVE.

Kar se tiče oceptive nemških pokrajin, kar je bilo edini predmet pogajanj v Monakovu, teh vsiljenih žrtev, sploh ni moglo presojati čustveno in v tem pogledu med nami ni nobenega dvoma in nobene razlike. Tu gre za trda dejstva. Štiri velesile so enostavno sestavile skupen odbor ter se sporazumele glede izvršitve vseh monakovskih sklepov. Češkoslovaška je danes postavljena pred izvedbo sklepov, ki se opirajo na avtoriteto Anglije, Francije, Nemčije in Italije. Rusija je od vsega začetka zavzemala slično stališče, kakor ameriške Zedinjene države. Ona je za kolektivno mednarodno akcijo, za sklicanje širše konference, kakor pa je bila konferenca štirih velesil. Toda ta predlog nima nikalnih izglede na uresničenje. Na eni strani zaradi pomanjkanja časa, na drugi strani pa zaradi tega, ker so se baš odločilne velesile v Evropi in v Društvu narodov, Anglija in Francija že sporazumele z Italijo in Nemčijo in skupno z njima, ne da bi vprašali za mnenje češkoslovaško vlado, vzelo vso zadevo v svoje roke.

USPEŠNE VOJAŠKE INTERVENCIJE V NAŠO KORIST NIMAMO OD NIKODER PRIČAKOVATI.

Iz poslanikov Anglije, Francije, Italije in Nemčije sestavljena mednarodna komisija se je že konstituirala in bo sodelovala pri izročanju pokrajin Nemčiji.

Nemci bodo sukcesivno vkorakali v pokrajine s pretežno nemškim prebivalstvom. V mešanih pokrajinah bo izveden plebiscit po načinu plebiscita v Posavju, leta 1935 in pod mednarodno kontrolo, nakar bodo določene nove državne meje točno po izidu glasovanja, upoštevajoč pri tem lokalne, gospodarske ter prometne razmere in to zopet z mednarodnim sklepom in pod mednarodnim nadzorstvom.

Za velesile je bila pri tem sporazumu odločilna ideja mira. Velesile hočejo tudi nadalje ostati v tesnem stiku vse dokler se ne doseže nova ureditev Evrope. Razmejitev našega ozemlja napram Nemčiji je

SELE PRVI DEL NJIHOVEGA DIKTATORIČNEGA PROGRAMA.

Sledila bodo pogajanja o ureditvi meje na pram Madžarski in Poljski, nakar bodo razčiščeni še drugi problemi.

Zaključno sodbo o pravilnosti in smotrnosti te politike bo mogoče podati šele potem, ko bo že vse končano. Za Češkoslovaško pa je bilo vprašanje postavljeno in rešeno zelo pristransko.

proti nam, sili s svojo premočjo, da temu odgovarjajoče postopamo. Moj najvišji cilj je, kakor vsakega izmed vas, ohraniti življenje naroda. To dolžnost smo prevzeli iz rok naših očetov, ki so živeli težje življenje kakor mi, ker je bilo to nesvobodno življenje.

Misliti moramo ne samo z ljubeznijo v srcu, nego tudi z jasnim razumom. Naša naloga v teh usodnih urah je, vse pretehtati, vse videti, in jasno vedeti, katera pot vodi do tega najvišjega cilja. Kot vojak izjavljam v polni zavesti svoje odgovornosti: To je pot mira. Pot mira zaradi tega, ker z neoslabljeno nacionalno silo stopamo v novo življenje, v zavesti, da ustvarjamo nacionalno enotnejšo in močnejšo državo.

Preden sem te besede izgovoril, sem vse pretehtal. Vso preteklost našega naroda sem v teh dneh premislil. Iz nje sem črpal vero, da je ta pot, po kateri vas vodimo, edino prava in dobra, ker je edina pot do dela, iz katerega bo vstala nova sila in moč našega naroda.

Na monakovskem sestanku evropskih velesil je bila sklenjena nova ureditev

naših državnih meja, tako da se nemško ozemlje ocepti od naše države. Imamo izbirati samo med obupno in brezizgledno obrambo, katere žrtev bi postala ne samo vsa odrasla generacija, nego tudi ženske in otroci, in pa med sprejetjem pogojev, ki so nam naloženi pod pritiskom in brez primere v zgodovini. Hoteli smo prispevati k miru. Radi bi k temu prispevali, toda na noben način ne tako, kakor so nam to sedaj vsilili. Bili smo zapuščeni. Ostali smo sami. Smo kakor trdnjava, oblegana od sil, mnogo večjih od naše.

Globoko vzemirjati smo vaši voditelji skupno s prezidentom republike pretehtali vse možnosti, ki so preostale. Spoznali smo, da moramo izbirati med redukcijo državnih meja in med smrtjo naroda. Naša sveta dolžnost je, ohraniti življenje našega naroda, da ne bi iz tega strašnega časa izšel oslabljen. Ne morem opustiti zavesti, da se bo naš narod zopet dvignil, kakor že tolikokrat v preteklosti.

General Sirovy se je nato toplo zahvalil čsl. vojski ter pozval prebivalstvo, naj ohrani razum in mirno kri kljub svojemu ogorčenju in svoji žalosti. Posebej je posvaril pred provokacijami, ki bi radi zanesli med narod nemir in zmedo. Svoj govor je zaključil z besedami:

»Naša država ne bo najmanjša na svetu. So še mnoge manjše, a so zdrave in odporne. Nam ostane življenjski prostor, ki nam daje možnost za nadaljnjo kulturno in gospodarsko povzdigo. Bomo sicer v tesnejših mejah, toda sami med seboj. Tudi sporazum s sosedi bo lažji. Naša armada bo tudi nadalje vršila svojo vzvišeno nalogo in ščitila našo državo. Skrbimo vsi za to, da bo ostala naša država v novih mejah zdrava in svobodna ter zagotovo vsem njenim državljanom mirno in plodono delo. Z vašo pomočjo se nam bo to posrečilo. Mi računamo na vas, imejte tudi vi zaupanje do nas.«

NAJAKTUALNEJŠI FILM SEDANJH DNI: Skrivnost Maginotove črte

V podzemnih hodnikih te edinstvene, najmodernejše francoske trdnjave, ki predstavlja najtrdnjaviš zid miru v Evropi, se je odigrala napeta spijonaža afera po znamenitem romanu Pierra Norda

Danes velika premiera ob 16., 19. in 21. uri VERA KORENE in VIKTOR FRANČEN Ves svet govori o njej... Vse tisk piše o njej... KINO UNION TELEFON 22-21

Za povzdigo tujskega prometa

Važna konferenca zastopnikov tujske prometnih uradov - Zborovanje naših tujske prometnih činiteljev

Ljubljana, 1. oktobra V področju tujskega prometa so poklicane organizacije in ustanove pridno na delu nazivlj razburljivim časom, ki jih preživljamo. Važen dogodek je bila konferenca nacionalnih tujskoprometnih pisarn, ki je bila na Bledu ter se je nadaljevala na Sušaku, Splitu, Sarajevu in končala te dni v Beogradu. Konferenca so se udeležili predstavniki tujskoprometnih uradov iz Češkoslovaške, Madžarske, Nemčije, Italije in nordijskih držav, združen v Agotu. Na konferenci se je predvsem razpravljalo o težkočah s potnimi listi v mednarodnem tujskem prometu, dalje o predpisih glede valut in o drugih ovirah tujskega prometa. Vsa ta vprašanja so bila obravnavana od raznih strani, a naglašalo se je, da se tujski promet v vseh državah razvija in napreduje.

Predstavnik Bolgarske je omenjal, da se iz Bolgarije lepo razvija tujski promet zlasti v Jugoslavijo in v Grčijo, zastopnik Rumunije je naglašal odliko rumunskih cest, ki vodijo skozi državo proti Carigradu in Atenam, na katerih se je razvil živahen avtomobilski promet ter omenjal se promet na motornih ladjah. Predstavnik nordijskih držav je poročal, da prihajajo v nordijske države večina gostje iz Amerike in Anglije, dočim hodijo letoviščarji iz Danske, Norveške in Švedske večina v države kontinentalne Evrope in pa na Balkan. V zvezi z nekaterimi izjavami je bilo na konferenci sklenjeno, da bo izdal Agot do konca leta seznam vseh predpisov za potne liste, za železniške olajšave in devizne olajšave. Dalje je bilo sklenjeno, da se izda tudi enotna karta Evrope z označbo glavnih turističnih mest in krajev. Med drugim se je govorilo tudi o intervenciji Agota pri upravi francoskih železnic glede poenostavitve izdajanja voznic. Zastopnik Danske je omenjal, da pri sedanjem stanju prometa ni mogoče zbrati tujske prometnim ustanovam dovolj sredstev za propagando samo iz provizij od prodaje voznic itd. Našel je še druge vire, kakršnih na primer naš Putnik ni deležen. Iz njegovih iz-

vajanj je bilo razvidno, kako ugodne so v tem pogledu razmere drugod. V nadaljnjem se je razpravljalo še o internih organizacijskih poslovanjih in o nedostatkih v organizaciji tujskega prometa.

Na pobudo Zveze za tujski promet se je vršilo nedavno v Zbornici za TOI zborovanje tujske-prometnih činiteljev, ki so se ga med drugimi udeležili tudi predstavniki banke uprave, Združenja trgovcev, Zveze industrijev in državnih železnic. Na dnevnem redu je bila v prvi vrsti razprava, kako ohraniti brzo vlako št. 9 in 10, ki vozita v sezoni med Beogradom in Bohinjko Bistrico oziroma Ratečami. Vlak odhaja iz Ljubljane ob 22. ur prihaja na glavni kolodvor ob 7.26. Vlak bo vozil sedaj do konca oktobra in kasneje še teden dni za božič ter Veliko noč, mogoče pa ga bi bilo ohraniti vse leto v primeru, da bi imel zadostno frekvenco. Glede tega vlaka se je na sestanku izrazila želja vseh prisotnih, da ostane v prometu vse leto vsaj med Ljubljano in Beogradom, kar bi bilo tudi v korist železniške uprave same. Omenjena brza vlaka sta za potujoče občinstvo najprikladnejša, glede na odhod in prihod v Beogradu in v Ljubljani in je treba potnikom priporočati, naj se ga poslužujejo v večji meri nego doslej. Predstavnik Zveze za tujski promet ravnatelj dr. Žižek je posebej naglasil koristi tega vlaka v pogledu prevoza pošte.

Na sestanku se je razpravljalo še o pozitivni zimske turistične, Naglašalo se je, da bo po primernih zvezah lahko dobiti goste iz raznih tujih držav, za italijanske turiste pa prihaja v zimski sezoni v poštve zlasti Bohinj, seveda če se uredi vprašanje pristojbin za posebne turistične vize in se vzpostavi motorni železniški promet na progi med Trstom in našo Gorenjsko. V nadaljnjem se je razpravljalo tudi o izpopolnitvi mednarodnega železniškega prometa in je dr. Žižek sprožil tudi v tem pogledu nekaj konkretnih predlogov, ki jih bo tolmačil zastopnik železniške direkcije na pristojnem mestu.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
Sobota, 1. oktobra: Izsiljena ženitev. Ljubzen-zdravnik. Premiera. Premierski abonma
Nedelja, 2. oktobra: Žene na Niskavuoriju. Izven
Ponedeljek, 3. oktobra: zaprt
Torek, 4. oktobra: Veriga. Red A
Sreda, 5. oktobra: Žene na Niskavuoriju. Izven
Četrtek, 6. oktobra: Izsiljena ženitev. Ljubzen-zdravnik. Red Četrtek
»Izsiljena ženitev« in »Ljubzen-zdravnik« sta naslova dveh Molierovih enodejank, katerih premiera bo drejni. Dovtipno, lahkonotno, nadvse zabavno dejanje, ki kaže ljudi in značaje iz preciozne dobe, bo pomenilo za občinstvo veder in oddiha poln večer. Glavno vlogo bo igral Lipah. Režija prof. Šesta. Prvo enodejanko je prevedel J. Vidmar, drugo pa Oton Zupancič. Predstava je za Premierski abonma.
Drama bo predstavila občinstvu novega slovenskega dramatika, Stanka Cajnkarija z njegovim delom »Potopljeni svet«, ki ga bodo v pripravi v Debečevski režiji. Igrali bodo: Mira Danilova, Šaričeva, Vida Juvanov, Debevec in Gregorin.

OPERA

Začetek ob 20. uri
Sobota, 1. oktobra: Boris Godunov. Red A
Nedelja, 2. oktobra: Prodana nevesta. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.
Ponedeljek, 3. oktobra: zaprt
Torek, 4. oktobra: Boris Godunov. Red B
Sreda, 5. oktobra: Ero z onega sveta. Red Sreda
Četrtek, 6. oktobra: Na sinjem Jadranu. Premiera. Premierski abonma
Drevi bo v operi otvoritvena predstava Musorgskega opera »Boris Godunov« v režiji, glavni in naslovni vlogi Roberta Primoziča. Opera spada med največja dela ruske operne literature. Velikostni zbori, cela vrsta krasnih opernih arjev ter silkovita, bogata instrumentacija, so bistvo te opere, ne glede na pretresljive vsebino, ki sloni na zgodovinskih podatkih. Predstava je za red A. Dirigira: kapelnik dr. Švara.

Beleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 1. oktobra katoličani: Remigij
JUTRI: Nedelja, 2. oktobra katoličani: Anđel varuhi, Miran
DANASNJE PRIREDITVE
KINO MATICA: Ljubzen v džungli
KINO SLOGA: Kompromitirana nevesta
KINO UNION: Skrivnost Maginotove črte
KINO SIBKA: V kraljestvu valčka
KINO MOSTE: Spijonka Suzi in Drago-ceni poljub
PRIREDITVE V NEDELJO
KINEMATOGRAFI ISTI SPORED
OTVORITEV RAZSTAVE »SLOVENSKA KNJIGA« ob 11. dop. v veliki dvorani Trgoškega doma
DEŽURNE LEKARNE
DANES IN JUTRI: Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Izvod sita

Na cesti blizu št. Vida nad Ljubljano se je pripetila oni dan avtomobilska nezgoda nekemu ljubljanskemu odvetočniku, ko se je vračal z Gorenjskega. Tik pred št. Vidom je vrzel razposajen otrok kamen proti njegovemu avtomobilu. Odvetočnik je avto na vso moč zavrl in zavozil v grmovje ob cesti. Srečnemu naključju se je moral zahvaliti, da ni bilo hujše nesreče, kakor da se je malo pobila njegova soproga.

S Sušaka proti Ljubljani je vozil nabito poln avto. Iz Delnice se spušča ozka in razdrapana cesta strmo v dolino Kolpe. Nadenoma je priletel od nekod v šipo pred soferjem kamen. Debeli šipa je počila. Če bi bil vržen malo močnejše, ki bi lahko zadela soferja, kaj bi se zgodilo, če bi sofer izgubil oblast nad volanom, si lahko misli vsak, kdor se je kdaj vozil po tej cesti. Vsi potniki v avtomobusu so bili v smrtni nevarnosti. Istega dne se je istemu avtomobusu pripetilo, da je srečal pred Kočevjem kmečki voz, stoječ na cesti počez. Na njem so sedeli trije pijani kmetje in ko je sofer voznika opozoril, da mora biti cesta prosta, ga je le-ta nahlulil in malo je manjkalo, da ga ni z bičem celo pretepel. V avtomobusu so pa sedeli z našega Jadrana vračajoči se tuji letoviščarji in presenečeno so majali z glavami ter strmeli nad našimi obupnimi razmerami.

To so samo trije primeri med nešteti drugi, ki vedno glasneje kriče po odločnih ukrepih. Zganimo se vendar in napravimo red vsaj na teh cestah, ki jih imamo. Saj smo gotovo edina država v Evropi, kjer lahko pešci in vozniki uganjajo po cestah, kar se jim zljubi in kjer oblast ne kaznuje ljudi, ki se iz avtomobilizma in avtomobilistov naravnost norčujejo.

Iz Maribora

Zaradi požiga pred sodiščem. Pred malim kazenskim senatom okrožnega sodišča se je davi zagovarjal 31-letni posestnik Ivan Robnik, iz Remenika, ki je zažgal svoj hišo, da bi dobil zavarovalno 10.000 din. Robnik je že v preiskavi vse priznal izgovarjal pa se je, da je bil motno zadovoljen in da ni videl drugega izhoda. Več upnikov mu je grozilo s tožbo. Zavarovalništvo je hotel poplačati največje dolgovce. Državni tožilec ga je obtožil tudi zaradi tega, ker je s poživim spravil v nevarnost svojega najemnika Josipa Jelena, ki si je z ženo in 5 otroki komaj rešil življenje z goreče hiše. Razprava še traja.

Otok je utonil. V Hotinji vasi je utonila 2 letna hčerica neke dnanarice, ki je bila na dmini pri kovaču Antonu Klanjšku. Deklica se je spglazila z doma in padla v bližnji polok, kjer je utonila. Poklicani zdravnik dr. Kralj ji ni mogel več pomagati, ker je bila že mrtva.

Preiskava v zvezi s Kodrovo aretacijo. V zvezi z aretacijo Kodra so orožniki napravili preiskavo po raznih vaseh na Dravskem polju. V hiši Lucije Maglica v Skokah so zaplenili več kilogramov zaseke. Pri zaslišanju je povedala, da sta ji zaseko prinesla Jože Koder in njen brat Jožef, ki sta vdomila pri trgovcu Jakobu Kröllu v Št. Janžu na Dravskem polju.

Stavka v ribniških kamnoolomih še vedno traja in se pogajanja še niso uspešno končala.

S Frankopaneve ulice. Končno so se spomnili tudi nas in pričeli s tlakovanjem Frankopaneve ulice. Stanovalci ob tej ulici imamo sedaj samo še to željo, da bi bili vsaj nekoliko del-zni tiste bajne razsvetljave, ki se obeta v kratkem na našem Glavnem, oziroma »Kandelabrskem« trgu.

SPORT

Dvboj Ilirija-Celje. V zadnjem trenutku se je posrečilo pridobiti SK Iliriji juniorje SK Celja za revanžni juniorski dvboj, ki se bo vršil v okviru velikega propagandnega juniorskega mitinga jutri dopoldne ob 9 in popoldne ob 14.30 na novem igrišču za Kolinsko tovarno. Še ni dolgo, ko smo brali, da so bili Ilirijanci juniorji poraženi prav od teh juniorjev v Celju. V svojih vrstah imajo odlične tekače, katere trenirajo njihova rojaka Pleteršek in Goršek. Ker je glavna opora Ilirijancov prav tako v tekih, se pričakuje ogorčena borba dveh popolnoma enakovrednih nasprotnikov. Tekaljšče na novem igrišču je po zadnjem deževju naravnost in odličnem stanju kajti ugaski so se popolnoma sprijeli in tekaljšče je postalo elastično, kar pomeni da bodo časi sigurno odlični. Prireditev se vrši ob vsakem vremenu in se pričakuje velik obisk. Vstopnina je propagandna 2 din.

Z Ježice

Mali oglasi se imenuje izredno zabavna veseloliga g. Daneša, s katero otvori dramski odesk našega Sokola letošnjo sezono. Jutri ob 20. se zbera vsi prijatelji lepe igre in Sokola k otvoritvi igralske sezone. Dober sloves naših najboljših igralcev, katerim so se pridružile še nove izborne igralske moči je porok za uspeh »Mali oglasi«. Cene so običajne.
Občni zbor Sokola bo v soboto 8. oktobra ob pol 20. v Sokolskem domu. Spričo letošnjega uspešnega dela ne bo težko dati Sokolu tudi za naprej dobro vodstvo. Sokol, ki je letos nabavil dragocen prapor, pojde prihodnje leto na reševanje ostalega sporeda Petrove petletke.

„Bili smo zapuščeni. ostali smo sami!“

Pretresljiva poslanica predsednika vlade generala Sirovega češkoslovaškemu narodu

Praga, 1. oktobra. br. Po včerajšnji odločilni seji vlade, na kateri je pristala na monakovske sklepe, je prečital ministrski predsednik general Sirovy po radiu naslednjo poslanico narodu:

»Mojše in vojski! Vi vsi dobro veste, da sem eden onih, ki so med svetovno vojno v prostovoljni slogi in disciplini daleč od domovine zgradili nacionalno češkoslovaško armado. Veste, da so moji tovariši znali brez oklevanja žrtvovati svoje življenje za svoj narod. Kakor takrat, gre tudi danes za bodočnost naroda in za njegovo življenje. Kot vojak in kot predsednik vlade sem moral in moram najprvo misliti na življenje vas vseh, milijonov delovnih državljanov, moč, žen in otrok. Preživljanju najtežje trenutke svojega življenja, ker moram izpolniti svojo bridko nalogo, nalogo, ki je težja kakor smrt. Toda bas zaradi tega, ker sem se boril in ker vem, pod kakšnimi pogoji se vojna lahko dobi, vam moram odkrito povedati, kar mi narekuje vest odgovorne armadnega poveljnika: da nas sila, ki se je ta trenutek postavila